

MUSIIKIN LAAJA OPPIMÄÄRÄ

Musiikin perusopinnot,
Opinto-jaksoliite
LYÖMÄSOITTIMET ja HARMONIKKA

Liite opetussuunnitelmaan 1.1.2018 (31.5.2023)

**HELSINGIN
KONSERVATORIO**
Rohkeasti klassinen

INSTRUMENTTITAITO (300 h)

INSTRUMENTTITAITO 1, lyömäsoittimet

Tavoitteet ja sisältö

Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan kanssa, ja niiden saavuttamista seurataan lukuvuosittain.

Opintojakson suoritettuaan oppilas

Esittäminen ja ilmaiseminen

- on omaksunut luontevan soittoasennon
- osaa pitää kapuloita ja lyödä kummallakin kädellä
- tuottaa hyvän perusäänen rummuista ja melodiasoittimista
- on omaksunut erilaisia lyhyitä kappaleita
- ilmaisee soittaen erilaisten sävellysten tunnelmia
- jäsentää soittamaansa musiikkia
- käyttää musiikin perusvoimavaihteluita
- säilyttää musiikin perussykkeen soittaessaan
- esittää harjoittelemiaan sävellyksiä yksin ja yhdessä toisten kanssa
- esiintyy erilaisissa tilaisuuksissa luontevasti
- kokee iloa ja elämyksiä soittaessaan

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- on oppinut erilaisia harjoittelun tapoja
- harjoittelee opettajan antamien ohjeiden mukaisesti ja ymmärtää harjoittelun merkityksen
- saa harjoittelulleen tukea kotoaan
- asettaa tavoitteita oppimiselleen ja arvioi niiden saavuttamista yhdessä opettajansa kanssa
- haluaa oppia lisää musiikista ja soittamisesta
- tietää pikkurummun viritysmekanismin tarkoituksen ja huomaa, jos kalvo ei ole paikallaan tai sopivalla kireydellä

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- lukee yksinkertaista nuottikuvaa ymmärtäen nuottiarvoja ja taukoja
- hahmottaa yksinkertaisia musiikin perusrakenteita
- tunnistaa sävellajeja ja sointuja
- on tutustunut musiikkiin myös kuunnellen
- osaa kuvailla kuulemaansa musiikkia

Säveltäminen ja improvisointi

- tapaillee musiikkia korvakuulolta ja keksii omia pieniä sävelmiä ja rytmiaiheita

Opintojakson aikana oppilas on harjoitellut ja esittänyt mm. seuraavan laista ohjelmistoa:

- pikkurummulla lyhyitä sävellyksiä ja etydejä, joissa on vuorolyöntejä ja yksinkertaisia etuheleitä ja joiden rytmikka sisältää neljäsosa-, kahdeksäsosa- ja kuudestoistaosanuotteja ja kahdeksäsosatrioleja
- melodiasoittimilla yksiäänisiä melodioita
- patarummuilla kahden rummun etydejä ja orkesteriosuuksia
- pienimuotoisia teoksia kahdelle tai kolmelle eri lyömäsoittimelle
- rumpusetillä tavallisimpia komppeja

Opetus- ja työmuodot

- instrumenttiopetusta 45 min. viikoittain, opetukseen voi sisältyä myös ryhmäopetusta
- soitinpajoja ja erikoiskursseja konservatorion lukuvuosisuunnitelman mukaisesti
- säännöllinen harjoittelu opettajan antamien ohjeiden mukaisesti
- esiintyminen lukuvuosittain
- konserttikäynnit / musiikin kuuntelutehtävät lukuvuosittain
- osallistuminen yhteismusisointiin lukuvuosittain (yhteismusisointi 1)

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa palautetta kehityksensä tueksi monin tavoin ja monenlaisissa tilanteissa, kuten

- oman instrumenttiryhmänsä soivien viikkojen / työpajojen / erikoiskurssien yms. yhteydessä
- lukuvuosittaisissa esiintymisissä joko konservatorion konserteissa / tilaisuuksissa konservatorion ulkopuolella, opettajien oppilasilloissa / luokkatunneilla, tallenteilla tms. oppilaan opintoja ja edistymistä palvelevalla tavalla
- esittämällä oman Taitokonsertti 1:n opintojakson päätteeksi
  - Oppilas suunnittelee konsertin ohjelman yhdessä opettajansa kanssa.
  - Konsertissa esitetään ainakin yksi teos jokaisella lyömäsoittimien soitinryhmällä (pikkurumpu, melodiasoittimet, patarummut, lyömäsoitinyhdistelmä tai rumpusetti). Esitykset voivat olla myös kamarimusiikkia opettajan tai toisen oppilaan kanssa.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- jatkuvaa palautetta omalta opettajaltaan
- palautetta joltakin toiselta opettajalta kerran lukuvuodessa esim. oppilasillan / konsertin / soivan viikon työpajan / erikoiskurssin yhteydessä
- Taitokonsertin palautteen omalta opettajaltaan ja toiselta opettajalta
  - arvioinnin kohteina ovat instrumentin tekninen hallinta, musiikillinen ilmaisu, ohjelmiston hallinta, esiintymistaidot sekä oppimisen ja harjoittelun taidot
  - sanallinen palaute kirjataan oppilaan opintorekisteriin

Opintojakson korvaava aiempi suoritus

Peruskurssi 1 / Tasosuoritus 1

INSTRUMENTTITAIDOT 2, lyömäsoittimet

Tavoitteet ja sisältö

Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan kanssa, ja niiden saavuttamista seurataan lukuvuosittain.

Opintojakson suoritettuaan oppilas

Esittäminen ja ilmaiseminen

- tuottaa kauniin äänen rummuista ja melodiasoittimista
- on omaksunut erilaisia, erityylisiä sävellyksiä eri lyömäsoittimilla
- ilmaisee soittaen erilaisten sävellysten tyyliä ja tunnelmia
- jäsentää soittamaansa musiikkia
- käyttää musiikin voimavaihteluita musisoidessaan
- käyttää erilaisia sävellysten tyylin ja luonteen edellyttämiä artikuloitintapoja
- osaa muotoilla melodialinjoja ja erottaa sointupohjan melodiasta
- säilyttää musiikin perussykkeen ja hallitsee temponvaihdot
- käsittelee rytmejä selkeästi
- esittää harjoittelemaansa ohjelmakokonaisuuksia yksin ja yhdessä toisten kanssa
- esiintyy erilaisissa tilaisuuksissa ja hallitsee lavakäyttäytymisen luontevasti
- kokee iloa ja elämyksiä musisoidessaan

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- harjoittelee säännöllisesti opettajan antamien ohjeiden mukaisesti ja ymmärtää harjoittelun merkityksen
- hyödyntää erilaisia harjoittelun tapoja
- osaa kiristää pikkurummun kalvon
- osaa virittää patarummun kuulemaansa säveleen
- osaa tauottaa harjoitteluaan ja tehdä palauttavia harjoituksia
- saa harjoittelulleen tukea kotoaan
- käyttää oman soiton tallentamista harjoittelunsa tukena

- asettaa tavoitteita oppimiselleen ja arvioi niiden saavuttamista yhdessä opettajansa kanssa sekä ottaa vastaan palautetta
- haluaa oppia lisää musiikista ja soittamisesta

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- lukee nuottikuvaa ja ymmärtää nuottiarvoja ja taukoja
- hahmottaa musiikin perusrakenteita
- tunnistaa sävellajeja
- on tutustunut eri tyylejä ja aikakausia edustaviin sävellyksiin myös kuunnellen (konserttikäynnit ja tallenteet)
- osaa kuvailla kuulemaansa musiikkia

Säveltäminen ja improvisointi

- improvisoi ja keksii omia sävelmiä ja soittaa korvakuulolta

Opintojakson aikana oppilas on harjoitellut ja esittänyt mm. seuraavan laista ohjelmistoa, joka sisältää edellisessä opintojaksossa luetellun lisäksi:

- *pikkurummulla lyhyitä sävellyksiä ja etydejä, joissa on tremoloa, kaksoisetuheleitä ja rudimentteja ja joiden rytmiikka sisältää kuudestoistaosien alajakoa ja kuudestoistaosatrioleja*
- *melodiasoittimilla neljän kapulan soittoa ja vibrafonin pedaalin käyttöä*
- *patarummuilla kolmen rummun etydejä ja orkesteriosuuksia, joissa voi olla virityksen vaihtoja*
- *lyömäsoitinyhdistelmillä teoksia, joissa on vähintään neljä eri soitinta ja mahdollisesti kapuloiden vaihtoja*

Opetus- ja työmuodot

- instrumenttiopetusta 45 min. viikoittain, opetukseen voi sisältyä myös ryhmäopetusta
- soitinpajoja ja erikoiskursseja konservatorion lukuvuosisuunnitelman mukaisesti
- säännöllinen harjoittelu opettajan antamien ohjeiden mukaisesti
- esiintyminen lukuvuosittain
- konserttikäynnit / musiikin kuuntelutehtävät lukuvuosittain
- osallistuminen yhteismusisointiin lukuvuosittain (yhteismusisointi 2)

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa palautetta kehittymisensä tueksi monin tavoin ja monenlaisissa tilanteissa, kuten

- oman instrumenttiryhmänsä soivien viikkojen / työpajojen / erikoiskurssien yms. yhteydessä
- lukuvuosittaisissa esiintymisissä joko konservatorion konserteissa / tilaisuuksissa konservatorion ulkopuolella, opettajien oppilasilloissa / luokkatunneilla, tallenteilla tms. oppilaan opintoja ja edistymistä palvelevalla tavalla
- esittämällä oman Taitokonsertti 2:n opintojakson päätteeksi
  - Oppilas laatii konsertin ohjelman yhdessä opettajansa kanssa.
  - Konsertissa esitetään ainakin yksi teos jokaisella lyömäsoittimien soitinryhmällä (pikkurumpu, melodiasoittimet, patarummut, lyömäsoitinyhdistelmä tai rumpuseti). Esitykset voivat olla myös kamarimusiikkia opettajan tai toisen oppilaan kanssa.
- tavoitteena on, että oppilas esiintyy opintojakson aikana ainakin kerran konservatorion ulkopuolella järjestettävässä konsertissa / tilaisuudessa.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- jatkuvaa palautetta omalta opettajaltaan
- palautetta joltakin toiselta opettajalta kerran lukuvuodessa esim. oppilasillan / konsertin / soivan viikon työpajan / erikoiskurssin yhteydessä
- Taitokonsertin palautteen omalta opettajaltaan ja kahdelta muulta opettajalta
  - arvioinnin kohteina ovat instrumentin tekninen hallinta, musiikillinen ilmaisu, ohjelmiston hallinta, esiintymistaidot sekä oppimisen ja harjoittelun taidot
  - arvioinnin yhteydessä oppilasta ohjataan tulevan painotusvaihtoehdon valinnassa
  - sanallinen palaute kirjataan oppilaan opintorekisteriin

Opintojakson korvaava aiempi suoritus

Peruskurssi 2 / Tasosuoritus 2

INSTRUMENTTITAITO 3, lyömäsoittimet

Tavoitteet ja sisältö

Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan kanssa, ja niiden saavuttamista seurataan lukuvuosittain.

Opintojakson suoritettuaan oppilas

Esittäminen ja ilmaiseminen

- on omaksunut monipuolisesti musiikkia eri lyömäsoitinryhmistä (pikkurumpu, patarummut, melodiasoittimet ja eri lyömäsoitinten yhdistelmät)
- tuo soittaessaan esiin musiikillisten tyylien keskeisiä piirteitä
- käyttää sävellysten ja musiikkityylien edellyttämiä artikuloitustapoja
- hyödyntää ilmaisussaan dynamiikkaa ja sointivärejä
- kykenee joustavaan tempon- ja rytminkäsittelyyn ja fraseeraukseen
- pyrkii musiikilliseen ilmaisuun
- osaa valita soittovälineensä sävellysten vaatimalla tavalla
- esittää harjoittelemaansa ohjelmakokonaisuuksia yksin ja yhdessä toisten kanssa konserttitilanteessa
- esiintyy luontevasti erilaisissa tilaisuuksissa
- kokee iloa ja elämyksiä musisoidessaan

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- harjoittelee itsenäisesti ja säännöllisesti opettajan ohjeiden mukaisesti
- hyödyntää harjoittelutapoja monipuolisesti (mm. mielikuvaharjoittelu, soiton tallentaminen, peili)
- harjoittelee edgonomisesti (esim. lämmittely, soittoasento, tauotus, kehonhuolto)
- asettaa itselleen oppimistavoitteita
- kehittää soittoaan oman arvioinnin ja saamansa palautteen perusteella
- haluaa oppia lisää musiikista ja soittamisesta

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- tuntee soittamansa sävellajit, intervallit ja soinnut
- lukee, ymmärtää ja tulkitsee nuottikuvaa itsenäisesti
- hahmottaa musiikin rakenteita nuottikuvasta ja kuulonvaraisesti
- hahmottaa osuutensa musiikillisessa kokonaisuudessa
- kuuntelee virettä ja sointia (rummut, patarummut, orkesteri)
- kuuntelee musiikin eri aikakausien ja tyylien sävellyksiä
- osaa hahmottaa ja muotoilla musiikin tekstuureja
- osaa kuvailla ja jäsentää kuulemaansa musiikkia

Säveltäminen ja improvisointi

- improvisoi vapaasti ja yksinkertaisissa raameissa
- keksii improvisoimalla ja säveltämällä uusia harjoitustapoja
- soittaa ja oppii musiikkia korvakuulolta
- haluaa säveltää mieleistään musiikkia

Opintojakson aikana oppilas on harjoitellut ja esittänyt ohjelmistoa, johon sisältyy esim. a soolo- ja kamarimusiikkia sekä orkesteriosuuksia:

- *pikkurumpu; kaikkia yleisimpiä pikkurummun soittotapoja edustavia teoksia*
- *mallett-soittimet: erityyppisiä ja erilaisia soittotekniikoita vaativia sävellyksiä (2-4 mallettia, pedaali, tremolot)*
- *patarummut: 2–4 rummun etydejä ja orkesteriosuuksia, joissa on virityksen vaihtoja*

- *lyömäsoitinyhdistelmät: usealla eri soittimella esitettäviä soittovälineen vaihdoksia sisältäviä teoksia*

Opetus- ja työmuodot

- instrumenttiopetusta 45 tai 60 min. viikoittain, opetukseen voi sisältyä myös ryhmäopetusta
  - Oppilas voi saada 60 min. oppitunnin kahden peräkkäisen lukuvuoden ajan Instrumenttitaidot 3 -opintoihinsa. Edellytyksenä on oppilaan aktiivisuus ja sitoutuminen laajan oppimäärän opintoihin sekä opintojen eteneminen opetussuunnitelman mukaisesti. Opettaja suunnittelee ajoituksen yhdessä oppilaan kanssa. Ehdotus ilmoitetaan rehtorille päätöksentekoa varten toukokuun puoliväliin mennessä koskien seuraavaa lukuvuotta.
- soitinpajoja ja erikoiskursseja konservatorion lukuvuosisuunnitelman mukaisesti
- säännöllinen harjoittelu opettajan antamien ohjeiden mukaisesti
- esiintyminen lukuvuosittain
- konserttikäynnit / musiikin kuuntelutehtävät lukuvuosittain
- osallistuminen yhteismusisointiin vähintään lukuvuoden ajan sekä mielellään lisäksi valinnaisina opintoina

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa palautetta kehittyksensä tueksi monin tavoin ja monenlaisissa tilanteissa, kuten

- lukuvuosittaisissa esiintymisissä (yksin, säestäjän, toisen oppilaan kanssa tai orkesterissa) konservatorion konserteissa, tilaisuuksissa konservatorion ulkopuolella, opettajien oppilasilloissa, luokkatunneilla, tallenteilla tms. oppilaan opintoja ja edistymistä palvelevalla tavalla
- esittämällä Taitokonsertin 3
  - konsertin ohjelma suunnitellaan yhdessä opettajan kanssa
  - soittamalla ainakin yhden teoksen jokaisesta soitinryhmästä (pikkurumpu, mallet-soittimet, patarummut, lyömäsoitinyhdistelmät).
- Tavoitteena on, että oppilas esiintyy opintojakson aikana ainakin kerran konservatorion ulkopuolella järjestettävässä konsertissa / tilaisuudessa.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas

- saa jatkuvaa palautetta omalta opettajaltaan
- saa palautetta joltakin toiselta opettajalta kerran lukuvuodessa esimerkiksi oppilasillan / konsertin / soivan viikon työpajan / erikoiskurssin tms. yhteydessä
- käy arviointikeskustelun, jota varten on laatinut itsearvioinnin ja jossa saa palautteen omalta opettajaltaan ja kahdelta muulta opettajalta
  - arvioinnin kohteina ovat instrumentin tekninen hallinta, musiikillinen ilmaisu, ohjelmiston hallinta, esiintymistaidot sekä oppimisen ja harjoittelun taidot
  - arvioinnin yhteydessä oppilasta ohjataan syventävien opintojen suuntautumisvaihtoehdon valinnassa
- sanallinen palaute kirjataan oppilaan opintorekisteriin

Opintojakson korvaava aiempi suoritus

Peruskurssi 3 / Tasosuoritus 3

INSTRUMENTTITAI DOT 1, harmonikka

Tavoitteet ja sisältö

Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan kanssa, ja niiden saavuttamista seurataan lukuvuosittain.

Opintojakson suoritettuaan oppilas

Esittäminen ja ilmaiseminen

- on omaksunut luontevan soittoasennon
- soittaa kädet erikseen ja yhdessä
- tuottaa hyvän perusäänen harmonikasta
- on omaksunut erilaisia sävellyksiä
- ilmaisee soittaen erilaisten helppojen sävellysten tunnelmia
- jäsentää soittamaansa musiikkia
- käyttää musiikin perusvoimavaihteluita
- käyttää erilaisia perusartikuloititapoja
- säilyttää musiikin perussykkeen soittaessaan
- osaa palkeen käytön alkeita
- käyttää joko standardi- tai melodiabassoa
- esittää harjoittelemiaan sävellyksiä yksin ja yhdessä toisten kanssa
- esiintyy erilaisissa tilaisuuksissa luontevasti
- kokee iloa ja elämyksiä soittaessaan

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- on oppinut erilaisia harjoittelun tapoja
- harjoittelee opettajan antamien ohjeiden mukaisesti ja ymmärtää harjoittelun merkityksen
- saa harjoittelulleen tukea kotoaan
- asettaa pieniä tavoitteita oppimiselleen ja arvioi niiden saavuttamista yhdessä opettajansa kanssa
- haluaa oppia lisää musiikista ja soittamisesta

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- lukee ja ymmärtää yksinkertaista nuottikuvaa
- hahmottaa musiikin perusrakenteita
- tunnistaa soittamiaan sävellajeja ja sointuja
- on tutustunut musiikkiin myös kuunnellen
- osaa kuvailla kuulemaansa musiikkia

Säveltäminen ja improvisointi

- tapaa musiikkia korvakuulolta ja keksii omia pieniä sävelmiä ja rytmiaiheita (esim. kuvan tai tarinan pohjalta)

Opintojakson aikana oppilas on harjoitellut ja esittänyt helppoa, monipuolista, eri tunnelmia edustavaa ja soittoteknisiä perustaitoja kehittävää ohjelmistoa opettajansa tarpeelliseksi katsoman määrän. Lisäksi harjoitellaan soittotekniikkaa mm. soittamalla asteikkoja ja murtosointuja (viisi sävellajia, joista vähintään yksi on harmoninen molli). Lisäksi tehdään nuotintuloharjoituksia kädet erikseen.

Opetus- ja työmuodot

- instrumenttiopetusta 45 min. viikoittain, opetukseen voi sisältyä myös ryhmäopetusta
- soitinpajoja ja erikoiskursseja konservatorion lukuvuosisuunnitelman mukaisesti
- säännöllinen harjoittelu opettajan antamien ohjeiden mukaisesti
- esiintyminen lukuvuosittain
- konserttikäynnit / musiikin kuuntelutehtävät lukuvuosittain
- osallistuminen yhteismusisointiin lukuvuosittain (yhteismusisointi 1)

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa palautetta kehittyksensä tueksi monin tavoin ja monenlaisissa tilanteissa, kuten

- oman instrumenttiryhmänsä soivien viikkojen / työpajojen / erikoiskurssien yms. yhteydessä
- lukuvuosittaisissa esiintymisissä joko konservatorion konserteissa / tilaisuuksissa konservatorion ulkopuolella, opettajien oppilasilloissa / luokkatunneilla, tallenteilla tms. oppilaan opintoja ja edistymistä palvelevalla tavalla
- asteikkopajassa tms. tilaisuudessa (asteikot ja murtosoinnut, viisi sävellajia)
- esittämällä oman Taitokonsertti 1:n opintojakson päätteeksi
  - oppilas suunnittelee konsertin ohjelman yhdessä opettajansa kanssa

- Konsertissa esitetään kolme erityylistä sävellystä. Kokonaisuus voi sisältää yhteissoittoa, improvisaation tai oman sävellyksen.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- jatkuvaa palautetta omalta opettajaltaan
- palautetta joltakin toiselta opettajalta kerran lukuvuodessa esim. oppilasillan / konsertin / soivan viikon työpajan / erikoiskurssin yhteydessä
- Taitokonsertin palautteen omalta opettajaltaan ja toiselta opettajalta
  - arvioinnin kohteina ovat instrumentin tekninen hallinta, musiikillinen ilmaisu, ohjelmiston hallinta, esiintymistaidot sekä oppimisen ja harjoittelun taidot
  - sanallinen palaute kirjataan oppilaan opintorekisteriin

Opintojakson korvaava aiempi suoritus

Peruskurssi 1 / Tasosuoritus 1

INSTRUMENTTITAITDOT 2, harmonikka

Tavoitteet ja sisältö

Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan kanssa, ja niiden saavuttamista seurataan lukuvuosittain.

Opintojakson suoritettuaan oppilas

Esittäminen ja ilmaiseminen

- tuottaa kauniin äänen harmonikasta
- on omaksunut erilaisia, eri aikakausien sävellyksiä
- ilmaisee soittaen erilaisten sävellysten tyylejä ja tunnelmia
- jäsentää soittamaansa musiikkia (fraseeraus)
- käyttää musiikin voimavaihteluita musisoidessaan
- käyttää erilaisia sävellysten tyylin ja luonteen edellyttämiä artikuloitintapoja
- osaa muotoilla melodialinjoja ja erottaa sointupohjan melodiasta
- säilyttää musiikin perussykkeen ja hallitsee temponvaihdot
- käsittelee rytmejä selkeästi
- käyttää paljetta soittamaansa sävellykseen sopivalla tavalla
- käyttää standardi- ja melodiabassoa
- esittää harjoittelemaansa ohjelmakokonaisuuksia yksin ja yhdessä toisten kanssa
- esiintyy erilaisissa tilaisuuksissa ja hallitsee luontevan lavakäyttäytymisen
- kokee iloa ja elämyksiä musisoidessaan

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- harjoittelee säännöllisesti opettajan antamien ohjeiden mukaisesti
- hyödyntää erilaisia harjoittelun tapoja
- osaa tauottaa harjoitteluaan ja tehdä palauttavia harjoituksia
- saa harjoittelulleen tukea kotoaan
- käyttää oman soiton tallentamista harjoittelunsa tukena
- asettaa tavoitteita oppimiselleen ja arvioi niiden saavuttamista yhdessä opettajansa kanssa sekä ottaa vastaan palautetta
- ymmärtää harjoittelun merkityksen soittoharrastuksessaan
- haluaa oppia lisää musiikista

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- lukee nuottikuvaa ja ymmärtää nuottiarvoja ja taukoja sekä tahtiosoituksia
- hahmottaa musiikin perusrakenteita
- tunnistaa sävellajeja
- on tutustunut eri tyylejä ja aikakausia edustaviin sävellyksiin myös kuunnellen (konserttikäynnit ja tallenteet)
- osaa kuvailla kuulemaansa musiikkia

Säveltäminen ja improvisointi

- improvisoi ja keksii omia sävelmiä ja soittaa korvakuulolta
- säestää sointumerkeistä I - IV - V -sointuasteita käyttäen

Opintojakson aikana oppilas on harjoitellut ja esittänyt monipuolista, soittoteknisiä taitoja kehittävää ohjelmistoa, joka sisältää eri pituisia sävellyksiä eri tyylikausilta. Lisäksi harjoitellaan soittotekniikkaa mm. soittamalla asteikkoja ja murtosointuja (kuusi duuria ja harmonista mollia) sekä tehdään nuotinlukuharjoituksia.

Opetus- ja työmuodot

- instrumenttiopetusta yksilö-, ja ryhmätunneilla 45 min. viikoittain
- soitinpajoja ja erikoiskursseja konservatorion lukuvuosisuunnitelman mukaisesti
- säännöllinen harjoittelu opettajan antamien ohjeiden mukaisesti
- esiintyminen lukuvuosittain
- konserttikäynnit / musiikin kuuntelutehtävät lukuvuosittain
- osallistuminen yhteismusisointiin lukuvuosittain (yhteismusisointi 2)

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa palautetta kehittyisensä tueksi monin tavoin ja monenlaisissa tilanteissa, kuten

- oman instrumenttiryhmänsä soivien viikkojen / työpajojen / erikoiskurssien yms. yhteydessä
- lukuvuosittaisissa esiintymisissä joko konservatorion konserteissa / tilaisuuksissa konservatorion ulkopuolella, opettajien oppilasilloissa / luokkatunneilla, tallenteilla tms. oppilaan opintoja ja edistymistä palvelevalla tavalla
- asteikkopajassa tms. tilaisuudessa (kuusi duuria ja harmonista mollia)
- esittämällä oman Taitokonsertti 2:n opintojakson päätteeksi
  - oppilas laatii konsertin ohjelman yhdessä opettajansa kanssa
  - konsertissa esitetään 3-4 sävellyksen ohjelmakokonaisuus, josta käy ilmi soittajan kyky hallita erilaisia karaktereja, tyylilajeja ja tempoja. Kokonaisuus voi sisältää yhteissoittoa, improvisaation tai oman sävellyksen.
- tavoitteena on, että oppilas esiintyy opintojakson aikana ainakin kerran konservatorion ulkopuolella järjestettävässä konsertissa / tilaisuudessa.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- jatkuvaa palautetta omalta opettajaltaan
- palautetta joltakin toiselta opettajalta kerran lukuvuodessa esim. oppilasillan / konsertin / soivan viikon työpajan / erikoiskurssin yhteydessä
- Taitokonsertin palautteen omalta opettajaltaan ja kahdelta muulta opettajalta
  - arvioinnin kohteina ovat instrumentin tekninen hallinta, musiikillinen ilmaisu, ohjelmiston hallinta, esiintymistaidot sekä oppimisen ja harjoittelun taidot
  - arvioinnin yhteydessä oppilasta ohjataan tulevan painotusvaihtoehdon valinnassa
  - sanallinen palaute kirjataan oppilaan opintorekisteriin

Opintojakson korvaava aiempi suoritus

Peruskurssi 2 / Tasosuoritus 2

INSTRUMENTTITAITDOT 3, harmonikka

Tavoitteet ja sisältö

Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan kanssa, ja niiden saavuttamista seurataan lukuvuosittain.

Opintojakson suoritettuaan oppilas

Esittäminen ja ilmaiseminen

- hallitsee luontevan soittoasennon
- on omaksunut monipuolista, eri aikakausia ja tyylejä edustavaa musiikkia
- tuo soittaessaan esiin musiikillisten tyylien keskeisiä piirteitä
- käyttää vaihtelevaa dynamiikkaa, sävyjä ja sointivärejä musiikillisessa ilmaisussaan
- kykenee joustavaan tempon- ja rytminkäsittelyyn ja fraseeraukseen
- kykenee musiikilliseen ilmaisuun
- käyttää erilaisia sävellysten tyylin ja luonteen edellyttämiä artikuloititapoja
- käyttää paljetta monipuolisesti artikulaation ja fraseerauksen tukena
- käyttää sekä standardi- että melodiabassoa
- esittää harjoittelemiaan ohjelmakokonaisuuksia yksin ja yhdessä toisten kanssa
- esiintyy erilaisissa tilaisuuksissa ja hallitsee luontevan lavakäyttäytymisen
- kokee iloa ja elämyksiä musisoidessaan

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- haluaa oppia lisää musiikista ja soittamisesta
- harjoittelee itsenäisesti ja säännöllisesti opettajan ohjeiden mukaan
- hyödyntää erilaisia harjoittelutapoja (myös esim. mielikuvaharjoittelu, oman soiton tallentaminen)
- ottaa ergonomian huomioon harjoittelussaan (esim. oikea soittoasento, lämmittely, tauotus, kehonhuolto)
- asettaa erilaisia tavoitteita oppimiselleen ja arvioi niiden saavuttamista yhdessä opettajansa kanssa
- kehittää soittoaan oman arvioinnin ja saamansa palautteen perusteella

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- lukee, ymmärtää ja tulkitsee nuottikuvaa itsenäisesti
- tuntee soittamansa sävellajit, intervallit ja soinnut
- hahmottaa musiikin rakenteita nuottikuvasta ja kuulonvaraisesti
- osaa hahmottaa ja muotoilla musiikin tekstuurin eri kerroksia
- on tutustunut eri tyylejä ja aikakausia edustaviin sävellyksiin myös kuunnellen
- osaa kuvailla ja jäsentää kuulemaansa musiikkia

Säveltäminen ja improvisointi

- improvisoi ja keksii omia musiikillisia ratkaisuja, soittaa korvakuulolta

Opintojakson aikana oppilas on harjoitellut ja esittänyt monipuolista ja eri tyyliä edustavaa harmonikalle sävellettyä musiikkia sekä harmonikkatranskription. Lisäksi harjoitellaan soitotekniikkaa mm. soittamalla asteikkoja ja murtosointuja (duurit ja harmoniset mollit, I asteen murtosoinnut ja I asteen kolmisoinnun käännökset kahden oktaavin alalta, sama paljetremoloa käyttäen ja 1/16-rytmillä (tiritiri) sekä kadenssit I-IV-V-V7-I). Lisäksi tehdään nuotinlukuharjoituksia.

Opetus- ja työmuodot

- instrumenttiopetusta 45 tai 60 min. viikoittain, opetukseen voi sisältyä myös ryhmäopetusta
  - Oppilas voi saada 60 min. oppitunnin kahden peräkkäisen lukuvuoden ajan Instrumenttitaidot 3 -opintoihinsa. Edellytyksenä on oppilaan aktiivisuus ja sitoutuminen laajan oppimäärän opintoihin sekä opintojen eteneminen opetussuunnitelman mukaisesti. Opettaja suunnittelee ajoituksen yhdessä oppilaan kanssa. Ehdotus ilmoitetaan rehtorille päätöksentekoa varten toukokuun puoliväliin mennessä koskien seuraavaa lukuvuotta.
- soitinpajoja ja erikoiskursseja konservatorion lukuvuosisuunnitelman mukaisesti
- säännöllinen harjoittelu opettajan antamien ohjeiden mukaisesti
- esiintyminen lukuvuosittain
- konserttikäynnit / musiikin kuuntelutehtävät lukuvuosittain
- osallistuminen yhteismusisointiin vähintään lukuvuoden ajan sekä mielellään lisäksi valinnaisina opintoina

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa palautetta kehityksensä tueksi monin tavoin ja monenlaisissa tilanteissa, kuten

- lukuvuosittaisissa esiintymisissä joko konservatorion konserteissa / tilaisuuksissa konservatorion ulkopuolella, opettajien oppilasilloissa / luokkatunneilla, tallenteilla tms. oppilaan opintoja ja edistymistä palvelevalla tavalla
- oman instrumenttiryhmänsä erikoiskurssien yms. yhteydessä
- osoittaa Taitokonsertti 3:n edellyttämät tekniset valmiudet asteikkopajassa tms. tilaisuudessa (duurit ja harmoniset mollit, I asteen murtosoinnut ja I asteen kolmisoinnun käännökset kahden oktaavin alalta, sama paljetremoloa käyttäen ja 1/16-rytmillä (tiritiri) sekä kadenssit I-IV-V-V7-I
- esittää Taitokonsertin 3
  - konsertin ohjelma suunnitellaan yhdessä opettajan kanssa
  - konsertissa esitetään barokki/klassinen sävellys, laajamuotoinen sävellys ja nopeampoinen sävellys sekä lisäksi vapaavalintainen sävellys, joka voi olla myös yhteismusisointia tai vapaata säestystä
- Tavoitteena on, että oppilas esiintyy opintojakson aikana ainakin kerran konservatorion ulkopuolella järjestettävässä konsertissa / tilaisuudessa.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas

- saa jatkuvaa palautetta omalta opettajaltaan
- saa palautetta joltakin toiselta opettajalta kerran lukuvuodessa esimerkiksi oppilasillan / konsertin / soivan viikon työpajan / erikoiskurssin tms. yhteydessä
- käy arviointikeskustelun, jota varten on laatinut itsearviointin ja jossa saa palautteen omalta opettajaltaan ja kahdelta muulta opettajalta
  - arvioinnin kohteina ovat instrumentin tekninen hallinta, musiikillinen ilmaisu, ohjelmiston hallinta, esiintymistaidot sekä oppimisen ja harjoittelun taidot
  - arvioinnin yhteydessä oppilasta ohjataan syventävien opintojen suuntautumisvaihtoehdon valinnassa
- sanallinen palaute kirjataan oppilaan opintorekisteriin

Opintojakson korvaava aiempi suoritus

Peruskurssi 3 / Tasosuoritus 3

YHTEISMUSISOINTITAITOT (240 h)

YHTEISMUSISOINTITAITOT 1

Tavoitteet ja sisältö

Oppilas musisoi yhdessä toisten kanssa erilaisissa kokoonpanoissa ja kehittää yhteismusisointitaitojaan. Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan tai ryhmän ohjaajan kanssa, ja niiden saavuttamista seurataan lukuvuosittain.

Opintojakson suoritettuaan oppilas

Esittäminen ja ilmaiseminen

- on esiintynyt yhdessä muiden kanssa
- osaa seurata ohjaajaa ja ymmärtää käytettyä merkkikieltä
- on oppinut esiintymisen ja kuuntelemisen taitoja konserttitilanteissa
- nauttii yhteismusisoinnista ja esiintymisestä

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- antaa työrauhan, kuuntelee ohjeita ja toimii niiden mukaisesti
- sitoutuu ryhmän toimintaan ja harjoittelee tavoitteellisesti ohjaajan ohjeiden mukaisesti
- haluaa oppia lisää

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- kuuntelee ja havainnoi omaa sekä yhtyeensä musisointia
- lukee ja ymmärtää yksinkertaista nuottikuvaa ja musiikillisia rakenteita
- kuuntelee musiikkia monipuolisesti

Opetus- ja työmuodot

- säännöllinen osallistuminen yhteismusisointiin lukuvuosittain (esim. Valonsäde-orkesteri, Tähtisumu-kuoro, Nuori lied, erilaiset soitinryhmät ja yhtyeet)
- opetus- ja työmuodot vaihtelevat ryhmän mukaan
- työskentelytavat sisältävät mm. laulua, soittoa, leikkiä, liikkumista ja improvisointia
- säännöllinen harjoittelu
- stemmojen harjoittelu myös omalla viikoittaisella soitto- tai laulutunnilla
- esiintyminen, tallenteen tekeminen yms.
- konserttikäynnit ja musiikin kuunteleminen

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa palautetta kehityksensä tueksi monin tavoin ja monenlaisissa tilanteissa, kuten

- osallistumalla oman ryhmänsä harjoituksiin
- lukukausittaisissa esiintymisissä konservatorion konserteissa / tilaisuuksissa konservatorion ulkopuolella, opettajien oppilasilloissa / luokkatunneilla, tallenteilla tms. oppilaan / ryhmän opintoja ja edistymistä palvelevalla tavalla

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- jatkuvaa palautetta ryhmänsä ohjaajalta ja vertaisarviointia toisilta ryhmän jäseniltä
- sanallista palautetta ryhmänsä esiintymisten yhteydessä
- osallistumismerkinnän opintorekisteriin periodin tai lukukauden päätyttyä
- opintojakson suoritusmerkinnän saavutettuaan osaamistavoitteet, sanallista palautetta ei kirjata (merkinnän antamiseen liittyvät ohjeet opettajille ovat opintojaksoliitteen lopussa)

YHTEISMUSISOINTITAITO 2

Tavoitteet ja sisältö

Oppilas musisoi yhdessä toisten kanssa erilaisissa kokoonpanoissa ja kehittää yhteismusisointitaitojaan. Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan tai ryhmän ohjaajan kanssa, ja niiden saavuttamista seurataan lukuvuosittain.

Opintojakson suoritettuaan oppilas

Esittäminen ja ilmaiseminen

- on esiintynyt ryhmänsä kanssa lukukausittain erilaisissa tilaisuuksissa
- hallitsee oman osuutensa osana musiikillista kokonaisuutta
- osaa seurata ohjaajaa ja ymmärtää käytettyä merkkikieltä
- hallitsee esiintymisen ja kuuntelemisen taitoja konserttitilanteessa
- nauttii yhdessä musisoinnista ja esiintymisestä

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- on sitoutunut ryhmän toimintaan ja harjoittelee tavoitteellisesti ohjaajan antamien ohjeiden mukaisesti
- on omaksunut yhteismusisoinnin taitoja (tempo, sävelpuhtaus ym.)
- kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja haluaa oppia lisää

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- keskittyy ja reagoi yhteismusisointitilanteessa sekä omaan että yhteiseen musisointiin
- lukee ja ymmärtää nuottikuvaa sekä hahmottaa musiikin rakenteita ja harmonioita
- kuuntelee musiikkia monipuolisesti tutustuen eri tyyleihin ja aikakausiin

Opetus- ja työmuodot

- säännöllinen osallistuminen yhteismusisointiin lukuvuosittain (esim. Elohopea-orkesteri, Galante-kuoro, Nuori lied, erilaiset soitinryhmät ja yhtyeet)
- opetus- ja työmuodot vaihtelevat ryhmän mukaan
- työskentelytavat sisältävät mm. laulua, soittoa, improvisointia ja kehonhuoltoa
- säännöllinen harjoittelu
- stemmojen harjoittelu myös omalla viikoittaisella soitto- tai laulutunnilla
- esiintyminen lukukausittain
- konserttikäynnit ja musiikin kuunteleminen

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa palautetta kehityksensä tueksi monin tavoin ja monenlaisissa tilanteissa, kuten

- osallistumalla oman ryhmänsä harjoituksiin
- lukukausittaisissa esiintymisissä konservatorion konserteissa / tilaisuuksissa konservatorion ulkopuolella, opettajien oppilasilloissa / luokkatunneilla, tallenteilla tms. oppilaan / ryhmän opintoja ja edistymistä palvelevalla tavalla

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- jatkuvaa palautetta ryhmänsä ohjaajalta ja vertaisarviointia toisilta ryhmän jäseniltä
- sanallista palautetta ryhmänsä esiintymisten yhteydessä
- osallistumismerkinnän opintorekisteriin periodin tai lukukauden päätyttyä
- opintojakson suoritusmerkinnän saavutettuaan osaamistavoitteet, sanallista palautetta ei kirjata (merkinnän antamiseen liittyvät ohjeet opettajille ovat opintojaksoliitteen lopussa)

YHTEISMUSISOINTITAITOT 3

Tavoitteet ja sisältö

Oppilas musisoi yhdessä toisten kanssa erilaisissa kokoonpanoissa ja kehittää yhteismusisointitaitojaan. Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan tai ryhmän ohjaajan kanssa, ja niiden saavuttamista seurataan lukuvuosittain.

Opintojakson suoritettuaan oppilas

Esittäminen ja ilmaiseminen

- on esiintynyt ryhmänsä kanssa lukukausittain erilaisissa tilaisuuksissa
- hallitsee oman osuutensa osana kokonaisuutta moniäänisessä tekstuurissa
- ilmaisee selkeästi omia ja ryhmän musiikillisia ajatuksia mm. fraseerauksen ja nyansoinnin kautta
- ymmärtää ja tulkitsee ryhmän johtajan käyttämää elekieltä
- hallitsee oman osuutensa osana kokonaisuutta ja kykenee tulkitsemaan eri aikakausiin musiikkia
- nauttii yhteismusisoinnista ja esiintymisestä sekä hallitsee lavakäyttäytymisen

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- on sitoutunut ryhmän toimintaan ja harjoittelee sekä itsenäisesti että tavoitteellisesti
- haluaa kehittää yhteismusisointitaitojaan saadun palautteen perusteella (mm. yhteinen fraseeraus, artikulaatio ja nyansointi)
- osaa harjoitella ryhmän kanssa myös ilman ohjaajan läsnäoloa

- hyödyntää erilaisia harjoittelutapoja

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- keskittyy ja reagoi yhteismusisointitilanteessa sekä omaan että yhteiseen musisointiin
- lukee ja ymmärtää nuottikuvaa sekä hahmottaa musiikin rakenteita ja harmonioita
- kuuntelee musisointia analysoiden ja muokkaa toimintaansa havaintojensa perusteella
- kuuntelee musiikkia monipuolisesti tutustuen eri tyyleihin ja aikakausiin

Opetus- ja työmuodot

- säännöllinen osallistuminen yhteismusisointiin lukuvuosittain (esim. Visollo-orkesteri, All 4 Voices-kuoro, erilaiset pienryhmät, lied-duot, yhtyeet ja vanhan musiikin yhtyeet)
- opetus- ja työmuodot vaihtelevat ryhmän mukaan
- työskentelytavat sisältävät mm. laulua, soittoa, improvisointia ja kehonhuoltoa
- säännöllinen harjoittelu
- stemmojen harjoittelu myös omalla viikoittaisella soitto- tai laulutunnilla
- yhteismusisointipainotuksen valinneilla oppilailla ohjattu stemmojen harjoittelu on olennainen osa instrumenttiopetusta
- esiintyminen lukukausittain
- konserttikäynnit ja musiikin kuunteleminen

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa palautetta kehittymisensä tueksi monin tavoin ja monenlaisissa tilanteissa, kuten

- osallistumalla oman ryhmänsä harjoituksiin
- lukukausittaisissa esiintymisissä konservatorion konserteissa / tilaisuuksissa konservatorion ulkopuolella, opettajien oppilasilloissa / luokkatunneilla, tallenteilla tms. oppilaan / ryhmän opintoja ja edistymistä palvelevalla tavalla

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- jatkuvaa palautetta ryhmänsä ohjaajalta ja vertaisarviointia toisilta ryhmän jäseniltä
- ryhmän esityksistä sanallista palautetta esiintymisten yhteydessä
- sanallista palautetta ryhmänsä esiintymisten yhteydessä
- osallistumismerkinnän opintorekisteriin periodin tai lukukauden päätyttyä
- opintojakson suoritusmerkinnän saavutettuaan osaamistavoitteet, sanallinen palaute kirjataan opintorekisteriin (merkinnän antamiseen liittyvät ohjeet opettajille ovat opintojaksoliitteen lopussa)

MUSIIKIN HAHMOTTAMISTAIDOT (210 h)

Musiikin perusteet 1a

Opintojakson tavoitteet ja sisältö

- musiikin elementtien ja niiden osa-alueiden kuulonvaraiseen tunnistamiseen ja nimeämiseen valmistaminen
- musiikin elementtien ja niiden osa-alueiden järjestelmällinen harjoittelu soitonopiskelun tueksi
- musisointi laulaen ja soittaen ryhmässä
- musiikillinen keksiminen ja pienimuotoinen improvisointi rytmi- ja luokkasoittimin
- yleisten rytmi- ja melodiaelementtien harjoittelu
- nuottikuvaan tutustuminen
- nuotinluvun perusteiden harjoittelu soitonopiskelun tueksi

- sisäisen kuulemisen taidon sekä intonaation tarkkuuden kehittäminen ja vahvistaminen soitonopiskelun tueksi
- ryhmässä toimimisen harjoittelu, saman ikäisiin harrastuskavereihin tutustuminen opiskelumotivaation herättämiseksi ja tukemiseksi

Opintojakson suoritettuaan oppilas osaa

- nuottien nimiä g-avaimella ja tarvittaessa f-avaimella, rajaus ryhmän soitinten mukaan
- laulutavut (solmisaatiot do, re mi jne.)
- asteikkoja yhteen etumerkkiin
- intervaleja priimistä terssiin laatuineen
- aika-arvojen, tahtiosoituksen, tahtiviivan ja sykkeen hahmottamista
- tuottaa helppoja rytmejä ja melodioita musisoiden ja kirjoittaen
- soveltaa musiikin perusteissa opittuja tietoja ja taitoja soiton-/laulunopiskelussaan, improvisoinnissa ja musiikillisessa keksimisessä tms.

Opetus- ja työmuodot

- ryhmäopetusta 45 min. viikoittain lukuvuoden ajan
- musisointi- ja kuunteluharjoitukset ryhmässä, nuoteista laulamisen ja soittamisen harjoittelu yksin ja ryhmässä, musiikin kirjoittamisen harjoittelu, musiikillisen keksimisen ja improvisoinnin kokeileminen, mupe-tietotaidon soveltaminen itse soitettuun / laulettuun musiikkiin

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osallistuu säännöllisesti ja aktiivisesti opetukseen ja osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa suullista palautetta kehittymisensä tueksi. Oppilas tekee pienimuotoisen taitotestin/-testejä.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- lyhyen suullisen palautteen omalta opettajaltaan vähintään kerran lukuvuodessa.
- suoritusmerkinnän opintorekisteriin (suoritettu/suoritus kesken)

Korvaavat suoritukset

Musiikin perusteet 1a tai lähtötason kartoituksessa todettu osaaminen.

Musiikin perusteet 1b

Opintojakson tavoitteet ja sisältö

- musiikin elementtien ja niiden osa-alueiden kuulonvaraiseen tunnistamiseen ja nimeämiseen valmistaminen
- musiikin elementtien ja niiden osa-alueiden järjestelmällinen harjoittelu soitonopiskelun tueksi
- musisointi laulaen ja soittaen ryhmässä
- musiikillinen keksiminen ja pienimuotoinen improvisointi rytmi- ja luokkasoitimin
- yleisten rytmi- ja melodiaelementtien harjoittelu
- nuottikuvaan tutustuminen
- nuotinluvun perusteiden harjoittelu soitonopiskelun tueksi
- sisäisen kuulemisen taidon sekä intonaation tarkkuuden kehittäminen ja vahvistaminen soitonopiskelun tueksi
- ryhmässä toimimisen harjoittelu, saman ikäisiin opiskelukavereihin tutustuminen opiskelumotivaation tukemiseksi
- musiikin teknologiaan tutustuminen ja hyödyntäminen opiskelussa

Opintojakson suoritettuaan oppilas osaa

- nuottien nimiä g- ja f-avaimella, rajaus ryhmän soitinten mukaan
- laulutavut (solmisaatiot do, re mi jne.)

- asteikkoja kahteen etumerkkiin
- intervalleja priimistä kvinttiin laatuineen
- aika-arvojen, tahtiosoituksen, tahtiviivan ja sykkeen hahmottamista
- tuottaa helppoja rytmejä ja melodioita musisoiden ja kirjoittaen
- soveltaa musiikin perusteissa opittuja tietoja ja taitoja soiton-/laulunopiskelussaan, improvisoinnissa ja musiikillisessa keksimisessä tms.

Opetus- ja työmuodot

- ryhmäopetusta 45 min. viikoittain lukuvuoden ajan
- musisointi- ja kuunteluharjoitukset ryhmässä, nuoteista laulamisen ja soittamisen harjoittelu yksin ja ryhmässä, musiikin kirjoittamisen harjoittelu, musiikillisen keksimisen ja improvisoinnin kokeileminen, mupe-tietotaidon soveltaminen itse soitettuun / laulettuun musiikkiin, teknologian käyttö osana mupe-opintoja

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osallistuu säännöllisesti ja aktiivisesti opetukseen ja osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa suullista palautetta kehittymisensä tueksi. Oppilas tekee pienimuotoisen taitotestin/-testejä.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- lyhyen suullisen palautteen omalta opettajaltaan vähintään kerran lukuvuodessa.
- suoritusmerkinnän opintorekisteriin (suoritettu/suoritus kesken)

Korvaavat suoritukset

Musiikin perusteet 1b tai lähtötason kartoituksessa todettu osaaminen

Musiikin perusteet 2a

Opintojakson tavoitteet ja sisältö

- musiikin elementtien ja niiden osa-alueiden kuulonvaraista tunnistaminen ja nimeäminen
- musiikin elementtien ja niiden osa-alueiden järjestelmällinen harjoittelu soitonopiskelun tueksi
- musisointi laulaen ja soittaen ryhmässä
- musiikillinen keksiminen ja pienimuotoinen improvisointi rytmi- ja luokkasoittimin
- yleisten rytmi- ja melodiaelementtien harjoittelu
- nuottikuvan hahmottamisen harjoittelu
- nuotinluvun perusteiden harjoittelu soitonopiskelun tueksi
- musiikin harmoniaan tutustuminen peruskolmisointujen avulla
- sisäisen kuulemisen taidon sekä intonaation tarkkuuden kehittäminen ja vahvistaminen soitonopiskelun tueksi
- ryhmässä toimimisen harjoittelu, saman ikäisiin opiskelukavereihin tutustuminen opiskelumotivaation tukemiseksi
- musiikin teknologiaan tutustuminen ja hyödyntäminen opiskelussa

Opintojakson suoritettuaan oppilas osaa

- nuottien nimiä g- ja f-avaimella
- laulutavut (solmisaatiot do, re mi jne.)
- asteikkoja kolmeen etumerkkiin, myös harmoninen molli
- intervalleja laatuineen priimistä oktaaviin
- aika-arvojen, tahtiosoituksen, tahtiviivan ja sykkeen hahmottamista
- kolmisointujen laatuja ja perusfunktioita (toonika, dominantti)
- tuottaa helppoja rytmejä ja melodioita musisoiden ja kirjoittaen
- soveltaa musiikin perusteissa opittuja tietoja ja taitoja soiton-/laulunopiskelussaan, improvisoinnissa ja musiikillisessa keksimisessä tms.

Opetus- ja työmuodot

- opetusta ryhmätunneilla 45 min. viikoittain lukuvuoden ajan
- musisointi- ja kuunteluharjoitukset ryhmässä, nuoteista laulamisen ja soittamisen harjoittelu yksin ja ryhmässä, musiikin kirjoittamisen harjoittelu, musiikillisen keksimisen ja improvisoinnin kokeileminen, mupe-tietotaidon soveltaminen itse soitettuun / laulettuun musiikkiin, teknologian käyttö osana mupe-opintoja

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osallistuu säännöllisesti ja aktiivisesti opetukseen ja osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa suullista palautetta kehittymisensä tueksi. Oppilas tekee pienimuotoisen taitotestin/-testejä.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- lyhyen suullisen palautteen omalta opettajaltaan vähintään kerran lukuvuodessa
- suoritusmerkinnän opintorekisteriin (suoritettu/suoritus kesken)

Korvaavat suoritukset

Musiikin perusteet 2a tai lähtötason kartoituksessa todettu osaaminen

Musiikin perusteet 2b

Opintojakson tavoitteet ja sisältö

- musiikin elementtien ja niiden osa-alueiden kuulonvarainen tunnistaminen ja nimeäminen
- musiikin elementtien ja niiden osa-alueiden järjestelmällinen harjoittelu soitonopiskelun tueksi
- musisointi laulaen ja soittaen ryhmässä
- musiikillista keksimistä ja pienimuotoista improvisointia rytmi- ja luokkasoittimin
- nuottikuvan hahmottamisen harjoittelu
- nuotinluvun perusteiden harjoittelu soitonopiskelun tueksi
- musiikin harmoniaan tutustuminen peruskolmisointujen ja perusfunktioiden avulla
- soinnuttamisen harjoittelua
- sisäisen kuulemisen taidon sekä intonaation tarkkuuden kehittäminen ja vahvistaminen soitonopiskelun tueksi
- ryhmässä toimimisen harjoittelu, saman ikäisiin opiskelukavereihin tutustuminen opiskelumotivaation tukemiseksi
- musiikin teknologiaan tutustuminen ja hyödyntäminen opiskelussa

Opintojakson suoritettuaan oppilas osaa

- nuottien nimiä g- ja f-avaimella
- laulutavut (solmisaatiot do, re mi jne.)
- asteikkoja neljään etumerkkiin, myös harmoninen ja melodinen molli
- intervalleja laatuineen priimistä oktaaviin, myös ylinouseva kvartti (y4) ja vähennetty kvintti (v5)
- kolmisointujen laatuja (duuri, molli, vähennetty ja ylinouseva)
- sointuasteita, pääpaino toonika-, subdominantti- ja dominanttiasteella
- aika-arvojen, tahtiosoituksen, tahtiviivan ja sykkeen hahmottamista
- tuottaa helppoja rytmejä ja melodioita musisoiden ja kirjoittaen
- soveltaa musiikin perusteissa opittuja tietoja ja taitoja soiton-/laulunopiskelussaan, improvisoinnissa ja musiikillisessa keksimisessä tms.

Opetus- ja työmuodot

- opetusta ryhmätunneilla 45 min. viikoittain lukuvuoden ajan
- musisointi- ja kuunteluharjoitukset ryhmässä, nuoteista laulamisen ja soittamisen harjoittelu yksin ja ryhmässä, musiikin kirjoittamisen harjoittelu, musiikillisen keksimisen ja

improvisoinnin kokeileminen, mupe-tietotaidon soveltaminen itse soitettuun / lalettuun ja tehtyyn musiikkiin, teknologian käyttö osana mupe-opintoja

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osallistuu säännöllisesti ja aktiivisesti opetukseen ja osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa suullista palautetta kehittymisensä tueksi. Oppilas tekee pienimuotoisen taitotestin/-testejä.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- lyhyen suullisen palautteen omalta opettajaltaan vähintään kerran lukuvuodessa
- opintorekisteriin kirjatun sanallisen palautteen ja merkinnän opintojakson suorituksesta (suoritettu/suoritus kesken)

Korvaavat suoritukset

Musiikin perusteet 2b tai lähtötason kartoituksessa todettu osaaminen

Musiikin perusteiden kurssi 1 - 3 aikuisille

Opintojakson tavoitteet ja sisältö

- musiikin elementtien ja niiden osa-alueiden kuulonvarainen tunnistaminen ja nimeäminen
- musiikin elementtien ja niiden osa-alueiden järjestelmällinen harjoittelu pääinstrumentin opiskelun tueksi
- musisointi laulaen ja soittaen ryhmässä
- musiikillinen keksiminen ja pienimuotoinen improvisointi luokkasoittimin, mahdollisuuksien mukaan myös oppilaiden omilla instrumenteilla
- nuottikuvan hahmottamisen harjoittelu
- nuotinluvun perusteiden harjoittelu pääinstrumentin opiskelun tueksi
- musiikin harmonian opiskelu peruskolmisointujen ja perusfunktioiden avulla
- soinnuttamisen ja sointuanalyysin harjoittelu
- sisäisen kuulemisen taidon sekä intonaation tarkkuuden kehittäminen ja vahvistaminen
- ryhmässä toimimisen harjoittelu, ryhmän jäseniin tutustuminen opiskelumotivaation tukemiseksi
- musiikkiteknologian tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen opiskelussa
- oppilas saa valmiudet jatkaa syventäviin opintoihin

Opintojakson suoritettuaan oppilas osaa

- nuottien nimet g- ja f-avaimella
- laulutavut (solmisaatiot do, re, mi jne.)
- asteikkoja kuuteen etumerkkiin, harmoninen ja melodinen molli
- intervallit laatuineen priimistä oktaaviin
- kolmisointujen laadut (duuri, molli, vähennetty, ylinouseva)
- sointuasteet, pääpaino toonika-, subdominantti- ja dominanttiasteilla
- kolmisointujen käännökset
- sointuanalyysin perusteet
- hahmottaa nuottien aika-arvoja ja ymmärtää tahtiosoituksen merkityksen rytmin jaksottumisen (tahtiviivat) ja sekä painotuksien kannalta
- tuottaa helpohkoja rytmejä ja melodioita musisoiden ja kirjoittaen
- soveltaa musiikin perusteissa opittuja tietoja ja taitoja pääinstrumenttia koskevissa opinnoissaan

Opetus- ja työmuodot

- ryhmäopetusta 90 min. viikoittain lukuvuoden ajan
- oppilaalle henkilökohtaisesti määriteltä lukuvuoden opintojen tavoitetaso (1-3), instrumenttiopettajan näkemystä kuullen ja opetuksen eriyttäminen oppilaan mukaan (tavoitteiden asettaminen myös lukuvuotta lyhyemmälle ajanjaksolle)

- musisointi- ja kuunteluharjoitukset ryhmässä, nuoteista laulamisen ja soittamisen harjoittelu yksin ja ryhmässä, musiikin kirjoittamisen harjoittelu, musiikillisen keksimisen ja improvisoinnin kokeileminen, mupe-tietotaidon soveltaminen oppilaan pääinstrumentin musiikkiohjelmistoon Mahdollisuuksien mukaan teknologian tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen osana musiikin perusteiden opintoja.

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osallistuu säännöllisesti ja aktiivisesti opetukseen ja osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa suullista palautetta kehittymisensä tueksi. Oppilas tekee pienimuotoisen taitotestin/-testejä.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- lyhyen suullisen palautteen omalta opettajaltaan vähintään kerran lukuvuodessa
- merkinnän opintojakson (Mupe 1a/1b/2a/2b/3) suorituksesta opintorekisteriin (suoritettu/suoritus kesken) sekä opintorekisteriin kirjatusen sanallisen palautteen opintojaksojen 2b ja 3 jälkeen

Korvaavat suoritukset

Musiikin perusteet 3 tai lähtötason kartoituksessa todettu osaaminen

Musiikin perusteet 3 (ks. valinnaiset opinnot)

Matka musiikin aikakausiin

Opintojakson tavoitteet ja sisältö

- sinfoniaorkesterin soittimiin ja omasta ryhmästä löytyviin pääainesoittimiin tutustuminen
- soitinäänten tunnistamisen harjoittelu
- musiikin historian keskeisiin tyylikausiin tutustuminen kuuntelemalla, lukemalla, kirjoittamalla ja keskustelemalla
- keskeisiin säveltäjiin, teostyyppeihin ja yhtyekokoonpanoihin tutustuminen
- musiikin perussanastoon tutustuminen musiikkikirjoitusten ymmärtämistä varten
- musiikinkuuntelun ja konserttikäymisen muotoutuminen osaksi omaa musiikin harrastamista

Oppilas osaa

- tunnistaa keskeisimpiä soitinääniä ja esiintymiskokoonpanoja
- sijoittaa musiikin keskeiset tyylikaudet aikajanelle
- tunnistaa keskeisiä teostyyppejä ja aikakausten muita tyylipiirteitä kuulemastaan musiikista
- kertoa ja kirjoittaa havaintoja kuulemastaan musiikista

Opetus- ja työmuodot

- ryhmäopetusta 90 min. viikoittain lukuvuoden ajan
- kuuntelu- ja keskusteluharjoitukset ryhmässä, musiikista kirjoittamisen harjoittelu, konserttikäynnit ja niihin liittyvien tehtävien tekeminen, opitun tiedon soveltaminen itse soitettuun / laulettuun musiikkiin, teknologian käyttö osana opintojaksoa

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osallistuu säännöllisesti ja aktiivisesti opetukseen, tekemällä kurssitehtävät ja osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa suullista palautetta kehittymisensä tueksi. Oppilas tekee pienimuotoisen taitotestin/-testejä.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- lyhyen suullisen palautteen omalta opettajaltaan vähintään kerran lukuvuodessa

- opintorekisteriin kirjatun sanallisen palautteen ja merkinnän opintojakson suorituksesta (suoritettu/suoritus kesken)

Korvaavat suoritukset

Musiikin perusteet 4, soveltuva musiikin historian kurssi

VALINNAISET OPINNOT (50 h)

Avaimet musiikkiin (valinnainen, musiikin perusteisiin valmentava kurssi)

Opintojakson tavoitteet ja sisältö

- musiikillisen mielikuvituksen herättely ja vahvistaminen musiikkiliikunnan, piirtämisen, sanallisen työskentelyn, rytmittelyn, soittamisen ja laulamisen avulla
- yleisten rytmielementtien harjoittelu soitonopiskelun tueksi
- musiikillinen keksiminen ja pienimuotoinen improvisointi rytmii- ja luokkasoittimin
- harjaantuminen motoriikassa ja laulutaidossa
- ryhmän jäsenten instrumentteihin / yleisimpiin soittimiin tutustuminen kuuntelemalla ja kokeilemalla
- sisäisen kuulemisen taidon sekä intonaation tarkkuuden kehittyminen ja vahvistaminen soitonopiskelun tueksi
- ryhmässä toimimisen harjoittelu, saman ikäisiin harrastuskavereihin tutustuminen opiskelumotivaation herättämiseksi ja tukemiseksi
- musiikin perusteiden (mupen) opiskeluun valmistaminen antamalla valmiuksia musiikin rakenteiden tunnistamiseen

Opintojakson suoritettuaan oppilas osaa

- yhdistää perussykkeen soittaen tai kehorytmeihin laulamiseen
- olla osana yhteismusisointiryhmää yksinkertaista toistuvaa elementtiä soittaen/laulaen
- laulutavut (solmisaatiot do, re mi jne.) ja niitä vastaavat käsimerkit
- sanallistaa mielikuviaan kuunnellusta tai soitetusta/laulettusta musiikista

Opetus- ja työmuodot

- ryhmäopetusta 45 min. viikoittain lukuvuoden ajan

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osallistuu säännöllisesti ja aktiivisesti opetukseen, osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa suullista palautetta kehityksensä tueksi.

Palautteen saaminen, oppimisen ja saavutetun osaamisen arviointi

Oppilas saa

- lyhyen suullisen palautteen omalta opettajaltaan vähintään kerran lukuvuoden aikana
- merkinnän opintojakson suorituksesta opintorekisteriin (suoritettu/suoritus kesken)

Musiikin perusteet 3

(valinnainen opintojakso, suorittaminen edellytetään syventäviin opintoihin jatkavilta)

Opintojakson tavoitteet ja sisältö

- musiikin elementtien ja niiden osa-alueiden kuulonvarainen tunnistaminen ja nimeäminen
- musiikin elementtien ja niiden osa-alueiden järjestelmällinen harjoittelu soitonopiskelun tueksi
- musisointi laulaen ja soittaen ryhmässä
- musiikillinen keksiminen ja pienimuotoinen improvisointi rytmii- ja luokkasoittimin

- nuottikuvan hahmottamisen harjoittelu
- nuotinluvun perusteiden harjoittelu soitonopiskelun tueksi
- musiikin harmonian opiskelu peruskolmisointujen ja perusfunktioiden avulla
- soinnuttamisen ja sointuanalyysin harjoittelu
- sisäisen kuulemisen taidon sekä intonaation tarkkuuden kehittäminen ja vahvistaminen soitonopiskelun tueksi
- ryhmässä toimimisen harjoittelu, saman ikäisiin harrastuskavereihin tutustuminen opiskelumotivaation tukemiseksi
- musiikin teknologian hyödyntäminen opinnoissa
- oppilas saa valmiudet jatkaa syventäviin opintoihin

Opintojakson suoritettuaan oppilas osaa

- nuottien nimet g- ja f-avaimella
- laulutavut (solmisaatiot do, re mi jne.)
- asteikkoja kuuteen etumerkkiin, harmoninen ja melodinen molli
- intervaleja laatuineen priimistä oktaaviin, myös ylinouseva kvartti (y4) ja vähennetty kvintti (v5)
- kolmisointujen laadut (duuri, molli, vähennetty ja ylinouseva)
- sointuasteet, pääpaino toonika-, subdominantti- ja dominanttiasteella
- kolmisointujen käännökset
- sointuanalyysin perusteet
- hahmottaa aika-arvoja, tahtiosoituksen, tahtiviivan ja sykkeen
- tuottaa helppoja rytmejä ja melodioita musisoiden ja kirjoittaen
- soveltaa musiikin perusteissa opittuja tietoja ja taitoja soiton-/laulunopiskelussaan, improvisoinnissa ja oman musiikin tekemisessä tms.
- tutustuu musiikin teknologiaan esim. musiikin kirjoittamisen ja tallentamisen ohjelmiin

Opetus- ja työmuodot

- ryhmäopetusta 60 min. viikoittain lukuvuoden ajan
- musisointi- ja kuunteluharjoitukset ryhmässä, nuoteista laulamisen ja soittamisen harjoittelu yksin ja ryhmässä, musiikin kirjoittamisen harjoittelu, musiikillisen keksimisen ja improvisoinnin kokeileminen, mupen tietotaidon soveltaminen itse soitettuun / laulettuun ja tehtyyn musiikkiin, teknologian käyttö osana mupe-opintoja

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osallistuu säännöllisesti ja aktiivisesti opetukseen ja osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa suullista palautetta kehittymisensä tueksi. Oppilas tekee pienimuotoisen taitotestin/-testejä.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- lyhyen suullisen palautteen omalta opettajaltaan vähintään kerran lukuvuodessa
- opintorekisteriin kirjatun sanallisen palautteen ja merkinnän opintojakson suorituksesta (suoritettu/suoritus kesken)

Korvaavat suoritukset

Musiikin perusteet 3 tai lähtötason kartoituksessa todettu osaaminen

SIVUINSTRUMENTTITAITOJEN, LYHYTKURSSI

Tavoitteet ja sisältö

Oppilas tutustuu pääinstrumenttinsa opintoja tukevaan ja yhteismusisointimahdollisuuksia monipuolistavaan toiseen instrumenttiin. Tarkoituksena on antaa oppilaalle mahdollisuus

- tutustua pääinstrumenttinsa periodisoitinvastineeseen (esim. pianisteille cembalo tai urut) tai saman soitinperheen toiseen instrumenttiin

- antaa oppilaalle lisävalmennusta ko. soittimen soitossa, jotta hän voi osallistua esim. vanhan musiikin viikonloppuihin tai muuhun yhteismusisointiin

Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan kanssa, ja niiden saavuttamista seurataan lukuvuosittain.

Opintojakson suoritettuaan oppilas

Esittäminen ja ilmaiseminen

- on saanut tuntumaa ko. instrumentin soiton perustekniikkaan ja teknisiin erityispiirteisiin
- pystyy soittamaan tasolleen sopivia sävellyksiä ehyinä kokonaisuuksina
- osaa soveltaa musiikillisen ilmaisun taitojaan ko. instrumentilla
- esittää pieniä sävellyksiä yksin tai yhdessä muiden kanssa

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- harjoittelee opettajan antamien ohjeiden mukaisesti
- asettaa harjoittelulle tavoitteita yhdessä opettajan kanssa

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- osaa havainnoida ko. instrumentin soinnillisia erityispiirteitä ja instrumentilla soitettavan musiikin erityispiirteitä (esim. eri tyylikaudet)
- on syventänyt musiikin tuntemustaan

Säveltäminen ja improvisointi

- osaa soveltaa improvisointitaitojaan myös ko. instrumentilla

Opetus- ja työmuodot

- lukuvuosittain tarjolla olevista eri instrumenttien lyhytkursseista ilmoitetaan elokuussa lukuvuoden alkaessa
- instrumenttiopetusta joko yksilö- tai ryhmäopetuksena 12 x 30 min. yhden lukukauden aikana
- opetukseen voi sisältyä myös yhteissoittoa
- säännöllinen harjoittelu opettajan antamien ohjeiden mukaisesti
- musiikin kuuntelutehtävät

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osallistuu opetukseen aktiivisesti ja osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista sekä mahdollisuuksien mukaan myös esiintymisissä ja yhteissoittoperiodien yhteydessä.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- palautetta instrumentin opettajaltaan oppitunneilla ja mahdollisten esiintymisten yhteydessä.
- osallistumismerkinnän opintorekisteriin opintojakson päätyttyä

Edeltävät opinnot

Oppilas on omaksunut pääinstrumenttinsa soittotaidon ja nuotinluvun perusteet, pääinstrumentin opettajan suositus

SIVUINSTRUMENTTITAITOT

Tavoitteet ja sisältö

Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan kanssa ja niiden saavuttamista seurataan lukuvuosittain. Lisäinstrumentin opintojen ensisijaisena tavoitteena on tukea oppilaan pääinstrumentin opintoja, oppilaan mahdollisuuksia osallistua yhteismusisointiin tai hänen (tulevaa) suuntautumistaan musiikin syventävissä opinnoissa.

Opintojakson suoritettuaan oppilas on saavuttanut vähintään alla mainitut tavoitteet tai oman taitotasonsa mukaisesti perusopintojen Instrumenttitaidot -opintojaksojen tavoitteet.

Opintojakson suoritettuaan oppilas

Esittäminen ja ilmaiseminen

- on oppinut instrumentin perustekniikkaa ja soittoasennon
- soittaa hyvällä perusäänellä
- on omaksunut ko. instrumentille sävellettyä musiikkia
- osaa soveltaa musiikillisen ilmaisun taitojaan ko. instrumentilla
- osaa soittaa säestäjän kanssa
- esittää pieniä sävellyksiä

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- harjoittelee säännöllisesti opettajan antamien ohjeiden mukaisesti
- asettaa tavoitteita oppimiselleen ja arvioi niiden saavuttamista yhdessä opettajansa kanssa

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- lukee ja ymmärtää soittamaansa nuottikuvaa
- on tutustunut soittimelle sävellettyyn musiikkiin myös kuunnellen

Säveltäminen ja improvisointi

- soittaa korvakuulolta ja tuottaa pieniä sävelmiä lisäinstrumentillaan

Opetus- ja työmuodot

- instrumenttiopetusta 30 min. viikoittain, opetus voidaan olla tai siihen voi sisältyä pari-/ryhmäopetusta
- säännöllinen osallistuminen oppitunneille
- säännöllinen harjoittelu opettajan antamien ohjeiden mukaisesti
- opinto-oikeus vahvistetaan lukuvuosittain oppilaan aktiivisuuden ja edistymisen perusteella (opettajan suositus)

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista, saa palautetta kehittymisensä tueksi ja

- esittää lyhyen konsertin opintojakson päätteeksi
- konsertin ohjelma suunnitellaan yhdessä opettajan kanssa, se voi olla
  - 2 - 3 erityylistä pientä sävellystä sisältävä kokonaisuus tai
  - noudattaa oppilaan taitotasoa vastaavan Taitokonsertin vaatimuksia, kokonaisuus voi sisältää vapaata säestystä, improvisointia, yhteismusisointia tai oman sävellyksen esittämisen

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- jatkuvaa palautetta omalta opettajaltaan
- konsertin arvioivan palautteen toiselta opettajalta
  - arvioinnin kohteina ovat instrumentin tekninen hallinta, ohjelmiston hallinta ja musiikillinen ilmaisu
  - sanallinen palaute kirjataan oppilaan opintorekisteriin

Edeltävät opinnot

Vähintään suoritettut pääinstrumentin Instrumenttitaidot 2 ja Yhteismusisointi 2 -opintojaksot

Opintojakson korvaava aiempi suoritus

Peruskurssi 1, 2 tai 3 / Tasosuoritus 1,2, tai 3

VAPAA SÄESTYS, LYHYTKURSSI (piano)

Tavoitteet ja sisältö

Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan kanssa, ja niiden saavuttamista seurataan lukuvuosittain.

Opintojakson suoritettuaan oppilas

Esittäminen ja ilmaiseminen

- on omaksunut erilaisia musiikin tyylejä ja säestystapoja
- säestää reaalisointumerkeistä yleisimmillä säestyskuvioilla
- säilyttää musiikin perussykkeen soittaessaan
- kokee iloa ja elämyksiä soittaessaan

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- harjoittelee opettajan antamien ohjeiden mukaisesti ja ymmärtää harjoittelun merkityksen
- asettaa pieniä tavoitteita oppimiselleen ja arvioi niiden saavuttamista yhdessä opettajansa kanssa
- haluaa oppia lisää

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- tulkitsee reaalisointumerkkejä ymmärtäen kolmisointujen ja dominanttiseptimisointujen rakenteet
- hahmottaa kuulemiansa harmonisia ilmiöitä ja rakenteita
- tunnistaa soittamiaan sävellajeja ja sävellajien asteita
- kuuntelee musiikkia tallenteilta ja konserteissa
- osaa kuvailla kuulemaansa musiikkia
- osaa soinnuttaa melodioita perustehoilla

Säveltäminen ja improvisointi

- soittaa tuttuja lauluja korvakuulolta
- improvisoi luontevasti esimerkiksi kuvan tai tarinan pohjalta

Opintojakson aikana oppilas on harjoitellut ja esittänyt eri tyylejä ja säestyskuvioita kehittävää ohjelmistoa opettajansa tarpeelliseksi katsoman määrän.

Opetus- ja työmuodot

- pienryhmäopetusta 12 x 30 min yhden lukukauden aikana
- säännöllinen harjoittelu opettajan antamien ohjeiden mukaisesti

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osallistuu opetukseen aktiivisesti ja osoittaa osaamisensa karttumista opintojakson aikana sekä mahdollisuuksien mukaan myös esiintyen.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- jatkuvaa palautetta omalta opettajaltaan
- osallistumismerkinnän opintorekisteriin opintojakson päätyttyä

Edeltävät opinnot

Oppilas on omaksunut pääinstrumenttinsa soittotaidon ja nuotinluvun perusteet, pääinstrumentin opettajan suositus

VAPAA SÄESTYS 3, pianonsoitto

Tavoitteet ja sisältö

Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opettajan kanssa, ja niiden saavuttamista seurataan lukuvuosittain.

Opintojakson suoritettuaan oppilas

Esittäminen ja ilmaiseminen

- on omaksunut monipuolisesti erilaisia musiikin tyylejä ja rytmiiikkaa
- soittaa melodian yhdistettynä säestyskuvioon
- tuottaa musiikkia itsenäisesti ilman kirjoitettua nuottikuvaa
- hallitsee rytmiiikan perustekniikoita, kuten aksentointia ja kolmimuunteista fraseerausta

- esittää harjoittelemaansa vapaa säestys - ohjelmistoa yhdessä toisten kanssa
- kokee iloa ja elämyksiä soittaessaan

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- harjoittelee opettajan antamien ohjeiden mukaisesti ja ymmärtää harjoittelun merkityksen
- saa harjoittelulleen tukea kotoaan
- asettaa pidemmän ajan tavoitteita oppimiselleen ja arvioi niiden saavuttamista yhdessä opettajansa kanssa
- haluaa oppia lisää

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- osaa nelisointujen ja laajempien sointujen reaalisoitumerkit ja rakenteet
- hahmottaa laajempia harmonisia ilmiöitä ja rakenteita
- tunnistaa sävellajien asteet ja funktiot
- tunnistaa ja soittaa laajempia sointukulkuja, esim. diatoninen kvinttikierro
- kuuntelee aktiivisesti musiikkia tallenteilta ja konserteissa
- osaa soinnuttaa melodioita perustehoilla, niitä korvaavilla asteilla ja välidominanteilla
- hallitsee kolmimuunteisen fraseerauksen perusteet

Säveltäminen ja improvisointi

- soittaa kuulemiaan kappaleita korvakuulolta
- improvisoi luontevasti sointumerkkien pohjalta
- osaa improvisoida blues-asteikon sävelillä
- säveltää pieniä kappaleita hetkessä tai valmistellusti

Opintojakson aikana oppilas on harjoitellut ja esittänyt monipuolista, eri tyylejä, säestyskuvioita ja melodian sisältävää sekä rytmisesti ja harmonisesti laajaa ohjelmistoa opettajansa tarpeelliseksi katsoman määrän.

Opetus- ja työmuodot

- pienryhmäopetusta 30 min. viikoittain lukuvuoden ajan
- säännöllinen harjoittelu opettajan antamien ohjeiden mukaisesti

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osoittaa opintojakson aikana osaamisensa karttumista ja saa palautetta kehityksensä tueksi monin tavoin ja monenlaisissa tilanteissa, kuten

- lukuvuosittaisissa esiintymisissä joko konservatorion konserteissa / tilaisuuksissa konservatorion ulkopuolella, opettajien oppilasilloissa / luokkatunneilla, tallenteilla tms. oppilaan opintoja ja edistymistä palvelevalla tavalla
- pianistien Soivan viikon sointumerkkiprimavista- ja soinnutuspaajassa

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- jatkuvaa palautetta omalta opettajaltaan
- palautetta joltakin toiselta opettajalta kerran lukuvuodessa esim. oppilasillan / konsertin / soivan viikon työpajan yhteydessä
- sanallinen palaute kirjataan oppilaan opintorekisteriin

Edeltävät opinnot

Pianonsoiton instrumenttitaidot 2, vapaa säestys 2

Opintojakson korvaava aiempi suoritus

Vapaan säestyksen peruskurssi 3 / Tasosuoritus 3

VANHAN MUSIIKIN YHTEISSOITTOPERIODI

Tavoitteet ja sisältö

Oppilas musisoi yhdessä toisten kanssa erilaisissa kokoonpanoissa ja kehittää yhteismusisointitaitojaan. Opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä ryhmän ohjaajan kanssa.

Opintojakson suoritettuaan oppilas

Esittäminen ja ilmaiseminen

- on tutustunut vanhalle musiikille tyypillisiin tapoihin muotoilla fraaseja ja artikuloida elävästi
- toimii ryhmässä oman roolinsa / stemmansa mukaisella tavalla
- mukauttaa soittonsa ohjelmiston ja yhtyeen mukaisesti
- esittää yhtyeensä kanssa harjoittelemaansa sävellyksiä

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

- harjoittelee saamiensa ohjeiden mukaan
- osaa valmistautua periodiin ja kantaa vastuunsa periodin onnistumisesta, mm. harjoittelemalla omat stemmansa sujuviksi ennen periodin alkua ja osallistumalla harjoituksiin säännöllisesti

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

- on saanut käsityksen vanhan musiikin sävelkielestä ja oppinut havainnoimaan sen tanssillisia ja polyfonisia elementtejä.
- on harjoitellut teoksen havainnointia kokonaisuutena ja pyrkii sovittamaan oman soittonsa yhteiseen ilmaisuun

Säveltäminen ja improvisointi

- on mahdollisuuksien mukaan harjoitellut barokin korukuvioiden improvisointia ja erilaisia tapoja muunnella nuottikuvaa tyylinmukaisesti

Opintojakson aikana valmistetaan esityskuntoon helpohkoa vanhan musiikin yhtyeohjelmistoa vanhan musiikin asiantuntijan ohjauksessa. Yhteissoittoperiodin aikana vahvistetaan yhteismusisoinnin perustaitoja ja tutustutaan 1500–1700 -lukujen ohjelmiston erityispiirteisiin.

Opetus- ja työmuodot

- opetusta kahden viikonlopun aikana (esim. pe-la), ryhmäopetusta 4 x 60 min. / yhtye
- valmistautuminen periodiin, stemmojen harjoittelu soittotunneilla ja itsenäisesti
- säännöllinen osallistuminen periodin opetukseen ja oman yhtyeen harjoituksiin
- esiintyminen periodin päätteeksi

Osaamisen osoittaminen

Oppilas osoittaa osaamisensa karttumista periodin aikana ja esiintymisessä periodin päätteeksi.

Palautteen saaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi

Oppilas saa

- jatkuvaa palautetta yhtyeensä ohjaajalta ja vertaispalautetta harjoituksissa ja esiintymisen yhteydessä
- lyhyen suullisen palautteen esiintymisestä
- osallistumismerkinnän opintorekisteriin periodin päätyttyä